

Eduskunta

28.1.2015

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

HE 324/2014 vp

HAMMASLÄÄKÄRILIITON LAUSUNTO ESITYKSESTÄ LAIKSI SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISESTÄ SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Suomen Hammaslääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Hallituksen esitys on oikean suuntainen tavoitellessaan nykyistä toimivampaa ja väestön yhdenvertaisuutta tukevaa järjestelmää. Hammaslääkäriliitto haluaa tässä yhteydessä nostaa keskusteluun seuraavat näkökulmat, jos lakipaketti tulisi voimaan esitetyssä muodossa.

Aikuisten suun terveydenhuollon palveluista tuotetaan nykyisellään noin puolet terveyskeskuksissa ja puolet yksityisvastaanotoilla. Vuosittain palveluja käyttää noin 3 miljoonaa potilasta. Valtaosa näistä palveluista on jokaisen kansalaisen tarvitsemaa perushammashoitoa. On suuri vaara, että esitetyssä muodossa sote-laki ei tukisi nykyisenkaltaista palvelutuotannon kirjoa.

Terveyskeskusten suun terveydenhuollolla on kasvaneen kysynnän vuoksi ollut jo pitkään vaikeuksia potilasvirtojen hallinnassa. Jos tuotantovastuualue päättäisi tuottaa palvelut yksinomaan omana toimintana, kuntien mahdollisesti laajakin yhteistyö julkisen ja yksityisen sektorin välillä loppuisi. Käytännössä lakiesitys tarkoittaisi entistä pidempiä jonoja kunnallisiin suun terveydenhuollon palveluihin, hoitoon pääsyn viivästymistä ja lisäkustannuksia niin järjestelmälle kuin potilaalle hoitojen monimutkaistuessa.

Eri yhteyksissä ja työryhmissä (mm. STM:n Suun terveydenhuollon selvitystyöryhmä 2013) on etsitty keinoja, joilla yksityisellä puolella oleva vapaa kapasiteetti saataisiin nykyistä paremmin suun terveydenhuollon käyttöön. Alan sisällä on laaja yhteinen näkemys, että tarvitaan molempien sektorien resurssit turvaamaan riittävät palvelut hampaallisena ikääntyvälle väestölle. STM:n ja Hammaslääkäriliiton tuoreen selvityksen mukaan 17 % yksityishammaslääkäreistä myy palveluja kunnille noin päivän viikossa. Usein myyjät ovat pieniä vastaanottoja. Suun terveydenhuollossa kunnallinen ja yksityinen hoito muodostavat kokonaisuuden, jonka muutokset on suunniteltava huolellisesti. Hammaslääkäriliitto pitää tärkeänä, että yksityiset palveluntuottajat, myös pienet, kytkettäisiin sote-alueen palveluihin muutenkin kuin pelkästään julkisen toimijan jonotilanteessa hankkimien ostopalveluiden tai palveluseteleiden avulla.

Vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavarahoituksen uudistaminen on vasta suunnitteluvaiheessa, tulee jo sote-lakia säädettäessä varmistaa, että potilaan vapautta valita hoito julkiselta tai yksityiseltä sektorilta ei hankaloiteta vaan ylläpidetään sopivilla ohjausmekanismeilla. On välttävää lakiratkaisuja, jotka käytännössä estäisivät pienten yksityisten palveluntuottajien mukanaolon. Potilaan valinnanvapaus ei toteudu, jos ei ole mistä valita ja jos valintoja ei tueta.

Toinen Hammaslääkäriliiton huoli liittyy väestön mahdollisuuksiin saada suun terveydenhuollon peruspalveluja riittävän läheltä. Väestö pitää suun terveydenhuollon palveluja tärkeinä. Jos

palvelut karkaavat kauas, erityisesti vähävaraisten kansalaisten mahdollisuudet saada tarvitsemaansa perushoitoa heikentyvät.

Suun terveydenhuollon asiantuntijaosaaminen pitää varmistaa uusien organisaatioiden eri tasoilla. Hammaslääketieteellinen osaaminen tulee saada mukaan toiminnan suunnitteluun, seurantaan ja päätösten valmisteluun. Myös henkilöstön mukanaolo uusien organisaatioita suunniteltaessa on välttämätöntä.

Järjestämislakiesityksen 60 § tulee säilyttää. Terveydenhuollon henkilöstön osaamisen suunnitelmallinen kehittäminen on potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä. Pelkkä yleinen koulutusoikeus ei riitä. Hallituksen esityksessä kirjoitetaan uusista mahdollisuuksista ammattitaidon ylläpitoon ja kehittämiseen, työkiertoon sekä erilaisiin jaksamista edistäviin järjestelyihin. Täydennyskoulutusmääräyksen poistaminen olisi tähän nähden ristiriitaista.

Yhteenveto

Suomen Hammaslääkäriliitto korostaa suun terveyden ja suun terveydenhuoltopalveluiden merkitystä osana väestön terveyttä ja hyvinvointia. Suun krooniset tulehdukset voivat edesauttaa myös muiden vakavien sairauksien puhkeamista. Huono suun terveys on yksi riskitekijä mm. valtimokovettumataudin sekä sydän- ja aivoinfarktin taustalla. Riittävä, tehokkaasti ja vaikuttavasti tuotetuilla sekä muuhun sote-kokonaisuuteen integroiduilla palveluilla tuetaan uudistukselle asetettuja tavoitteita paremmasta terveyden tasa-arvosta ja yhdenvertaisista palveluista. Toimivalla ja koko väestölle tarkoitettulla suun terveydenhuollolla voidaan myös ehkäistä muita sairauksia ja sosiaalista syrjäytymistä.

Suomen Hammaslääkäriliitto ry.

Sirpa Korhonen
Puheenjohtaja

Anja Eerola
Varatoiminnanjohtaja